

Elmi rəhbər: **Elçin Arif oğlu SALAHOV** dos.E-mail: elchinsalaho@mail.ru**Sahil Vidadi oğlu MƏMMƏDOV**

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin Magistrantı

E-mail: sahil.mammadov15@gmail.com

VERGİ İNZİBATÇILIĞININ RƏQƏMSALLAŞDIRILMASI

Xülasə

Informasiya texnologiyalarının dünyada baş verən dinamik inkişafı iqtisadiyyatda və dövlət idarəetməsində mövcud münasibətləri dəyişir. Yeni virtual biznes modelləri meydana gəlir, müasir texnoloji qərarlara əsaslanan startaplar yaradılır. Yeni biznesin inkişafını izləyən vergi sistemləri də transformasiyaya uğrayır, yenilənir və dünya standartlarına uyğunlaşdırılır. Belə şəraitdə qüvvədə olan vergi inzibətçiliğinin rəqəmsal iqtisadiyyatın xüsusiyyətlərinə uyğunlaşması böyük önəm kəsb edir. Məqalədə vergi inzibətçiliğinin rəqəmsallaşdırılması məsələlərinə baxılır. Vergi inzibətçiliğində rəqəmsallaşdırmanın hansı metod və təhlillərə əsaslanaraq həyata keçirilməsinə önəm verilir. Baxılan mövzunun aktuallığı iqtisadiyyatın rəqəmsal transformasiyası prosesində vergitutma üçün yaranan çağırışların və perspektivlərin yüksək əhəmiyyətliyi ilə şərtlənir. Ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında və əhalinin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasında vergilərin mühüm rolunu nəzərə alaraq, onların vaxtında və tam ödənilməsinə təmin etmək, vergi bazasını genişləndirmək, vergi ödəyicilərinə xidmət işini beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaq və vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətləri daha da təkmilləşdirmək kimi mühüm məsələlər ön plana çəkilir.

Açar sözlər: *vergi inzibətçiliği, rəqəmsal iqtisadiyyat, rəqəmsallaşma, informasiya kommunikasiya texnologiyaları (İKT), internet, biznes, vergi deklarasiyası.*

UOT 330.35

JEL: E62

Giriş

Hal-hazırda kommunikasiya texnologiyaları sosial sferaya əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir. Bunun isə öz növbəsində iqtisadi inkişafa güclü təsiri var. Müasir iqtisadi inkişafda müşahidə olunan əsas meyillər: internet şəbəkədə sürətlə inkişaf edən biznes-proseslər; qlobal maliyyə-məlumat mərkəzlərinin və dünya mobil kommunikasiya şəbəkələrinin formalaşdırılması. Bunlar hamısı iqtisadi proseslərə güclü təsir edir və beynəlxalq rəqəmsal iqtisadiyyat formalaşır.

Son dövrlərdə dünya iqtisadiyyatında müşahidə olunan inqilabi texnoloji dəyişikliklər şəraitində ölkələrarası rəqabət daha da artmışdır. Perspektiv həyat dərin rəqəmsallaşma, yeni texnologiyaların aktiv tətbiqi və insan iştirakı olmadan ən müasir sahələrin sürətli inkişafı ilə səciyyəvi olacaqdır. Gələcək dövrdə ən müasir texnoloji sahələri və innovasiyaları dəstəkləyən rəqəmsal cəmiyyət inkişafının aparıcı qüvvəsinə çevriləcəkdir [1].

Rəqəmsal iqtisadiyyat (digital economy) termini ilk dəfə 1995-ci ildə amerikalı alim Nikolas

Neqropont tərəfindən işlədilmişdir. Dünya təcrübəsində internet-platfomalar və mobil şəbəkələr vasitəsilə həyata keçirilən sosial və iqtisadi tədbirlərin qlobal şəbəkəsi rəqəmsal iqtisadiyyat adlanır.

Rəqəmsal iqtisadiyyatın müvəffəqiyyətlə fəaliyyət göstərməsi üçün üç şərtin olması zəruridir: 1) internet infrastrukturunun olması və ona çıxışın əlçatanlığının təmin edilməsi, proqram təminatının və telekommunikasiyaların olması; 2) elektron biznesin olması, təsərrüfat fəaliyyətinin kompüter şəbəkəsi vasitəsilə həyata keçirilməsi; 3) elektron kommersiyanın olması, yəni əmtəə və xidmətlərin internet şəbəkəsi vasitəsilə satılması [2].

Rəqəmsal iqtisadiyyatda institusional və infrastruktur xarakterli yenilənmənin əsas şərtləri məlumat mühitinin yaradılması, platforma və texnologiyaların inkişaf etdirilməsi, bazar subyektlərinin fəaliyyət sahələrinin səmərəli sahələrarası qarşılıqlı əlaqələrinin təmin edilməsindən ibarətdir.

Yeni növ qeyri-maddi nemətlərə əsaslanan rəqəmsal iqtisadiyyatın aşağıdakı əlamətləri var: biznes proseslərinə böyük həcmdə məlumatların daxil edilməsi (Big Date); yeni formatda olan çox sayda biznes-modellərdən istifadə edilməsi; gəlirlərin hardan əmələ gəldiyini müəyyən etməyin çətin olması.

Yeni yaranan rəqəmsal iqtisadiyyatın üstünlüklərinə aşağıdakıları aid etmək olar: iştirakçılar arasında iqtisadi prosesləri sadə və şəffaf idarə etməyə imkan verən qarşılıqlı əlaqələrin sadə və sürətli olması; bu cür iqtisadiyyat beynəlxalq səviyyədə kifayət qədər asan inkişaf edə bilər, müxtəlif dövlət proseslərinə problemsiz inteqrasiya edə bilər. Bu zaman iqtisadiyyatın rəqəmsallaşdırılması prosesləri keyfiyyət baxımından yeni formatda yaranan biznes modellərlə bağlı vergi inzibatçılığına da yeni yanaşmaların olmasını tələb edir.

Vergi inzibatçılığı vasitəsilə vergi münasibətləri tənzimlənir, vergi ödəyiciləri və vergi inzibatçılığı orqanları arasında qarşılıqlı əlaqələr prosesində yaranan aktual məsələlər həll edilir. İnstitusional nəzəriyyə vergi inzibatçılığına vergi münasibətlərində vergi ödəyiciləri və vergi inzibatçılığı orqanları arasında qarşılıqlı əlaqələr prosesi, dövlət siyasəti, müvafiq orqanların səlahiyyətləri və vergi sisteminin tənzimlənməsi mexanizmindən formalaşan çoxtərəfli mürəkkəb institut kimi baxır. Rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində vergi inzibatçılığı prosesinə yeni informasiya texnologiyalarının tətbiq edilməsi imkanı yaranır ki, bu da onun keyfiyyətini yaxşılaşdırır və səmərəliliyini yüksəldir. Rəqəmsal mühit şəraitində vergi orqanlarında müasir informasiya texnologiyalarının istifadə edilməsi vergi ödəyicilərinin vergi qanunvericiliyinə əməl etməməsi risklərinin minimallaşdırılmasına, vergi inzibatçılığının səmərəliliyinin maksimallaşdırılmasına və vergi uyğunluğunun 100% yaxınlaşdırılmasına səbəb ola bilər [3].

Tədqiqatın məqsədi: Müasir iqtisadi cəmiyyətdə vergi inzibatçılığının düzgün təşkili və rəqəmsallaşdırmanın düzgün yerinə yetirilməsi, həmçinin rəqəmsal iqtisadiyyatın üstünlüklərini araşdırmaq, vergi inzibatçılığının rəqəmsallaşdırılması istiqamətlərini göstərmək və Azərbaycan Respublikasında vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi ölkədə vergi sistemini beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaqla bu sahədə səmərəli inzibatçılığın yaradılmasına nail

olmaqdan və ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə təkan verən vergi daxilolmalarının müntəzəm artmasını təmin etməkdən ibarətdir.

Tədqiqat zamanı dünya təcrübəsində istifadə olunan yeni texnologiya üsulları, milli vergi inzibatçılığının dünya vergi sisteminə inteqrasiya metodlarından, həmçinin təhlil, müqayisə, statistik tədqiqat metodlarından istifadə edilmişdir.

Beynəlxalq təcrübəni nəzərə alaraq müasir rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi əsasında vergi inzibatçılığının inkişaf etdirilməsinin yeni istiqamətlərinin potensial imkanları vardır. Burada Big Data texnologiyalarının, habelə smart-portallar və təbii sistemlərin (Smart Portal Solutions & Natural Systems) tətbiqinə daha çox diqqət yetirilir. Həmin texnologiyalar vergi sahəsində riskmenecmentin səmərəliliyinin, əməliyyatların şəffaflığının artmasına və vergi qanunvericiliyinə riayət olunmasının vergi ödəyiciləri üçün rahat və asan olmasına zəmin yaradacaq. Müasir informasiya texnologiyalarından istifadə bir çox məsələləri həll edir və vergi inzibatçılığı paradigmasını kökündən dəyişməyə imkan verir. Bu prosesin əsas üstünlüklərinə vergi inzibatçılığına çəkilən xərclərin azaldılmasını; vergidən yayınma sxemlərinin aşkar edilməsinin tezləşdirilməsini və vergi öhdəliklərinin minimallaşdırılmasını; vergi ödəyicilərinin üzərinə düşən inzibati yükün və inzibati maneələrin azaldılmasını; vergi yoxlamalarının uyğunluq risklərinin azaldılmasını; biznes və vergi inzibatçılığı coğrafiyasının genişləndirilməsini aid etmək olar.

Rəqəmsal iqtisadiyyatın sürətlə inkişaf etməsinə baxmayaraq, vergi prosesinə yeni informasiya texnologiyalarının tətbiq edilməsi dünyada bir çox ölkələrdə çox ləng gedir. Bu isə onların üstünlüklərindən vergi inzibatçılığında tam istifadə etməyə mane olur. “Digital Evolution Index” tədqiqatlarına görə dünya rəqəmsal iqtisadiyyatı reytingində ilk onluğa inkişaf etmiş ölkələr Norveç, İsveç, İsveçrə, Almaniya, Finlandiya, Sinqapur, Cənubi Koreya, Honkonq, Böyük Britaniya və ABŞ daxildir. Rəqəmsal texnologiyaların tətbiqinin bir çox üstünlüklərinin olmasına baxmayaraq, yeni biznes modellərinin meydana çıxması vergi inzibatçılığı prosesində müəyyən çətinliklər əmələ gətirir. Problemlərdən biri rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində beynəlxalq vergilərdə yeni obyektlərin yaranması ilə bağlıdır. Rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi zamanı

ölkələrin çoxunun vergi sistemləri belə bir problemlə qarşılaşır ki, şirkətlərin rəqəmsal kommersiya əməliyyatları artır, lakin vergi yükü olduğu kimi qalır. Beynəlxalq vergitutmada bu problem ilk növbədə ƏDV-nin inzibatçılığında mövcud olan çətinliklərlə bağlıdır. Çünki, ƏDV “təyinat ölkəsi” prinsipinə əsaslanır, xidmətin alıcısının yerini isə dəqiq müəyyənləşdirmək mümkün deyil. Məsələn, əqdlərin bağlanması, ödənişlərin edilməsini və s. sürətləndirən personal devaysların (telefon, planşet, noutbuk və s.) istifadəsi zamanı istifadəçilərin və biznes funksiyaların mobilliyi ilə bağlı xidmətin istehlakçısını müəyyən etmək çətindir. Rəqəmsallaşma şəraitində vergi ödəyicilərinin və vergi agentlərinin biznesin aparılmasına əlavə xərcləri yaranır, çünki, yeni IT texnologiyalarının istifadəsinə xərcləri (müasir devaysların alınması, kassa avadanlığının internetə qoşulması və s.) artır. Göstərilən xərclərdən başqa yeni texnologiyaların tətbiqi işçilərin maaflandırılmasını, öyrədilməsini, xüsusi təşkilatlarla müqavilələrin bağlanmasını tələb edir ki, bunlar da əlavə xərclərə səbəb olur. Digər vacib problemlərdən biri də ondan ibarətdir ki, yeni informasiya texnologiyalarının (IT) vergi inzibatçılığı prosesinə tətbiqi vergi ödəyicilərinin məlumat baxımından təhlükəsizliyinə və dövlətin vergi təhlükəsizliyinə təsir edən amillərdən biri olan yeni vergi risklərinin yaranmasını şərtləndirir. Çox vaxt vergi risklərinin yaranması vergi qanunvericiliyində olan problemlərlə və ya hüquqi normaların keyfiyyətsiz izahı, qeyri-leqal vergi sxemlərinin istifadəsi, səmərəsiz vergi siyasətinin həyata keçirilməsi və s. ilə şərtlənir. Qeyd olunan səbəblər nəticəsində ənənəvi olaraq vergi daxilolmaları azalır [4]. Nəticədə ölkənin və onun subyektlərinin vergi təhlükəsizliyinə xələl gəlir.

Vergi inzibatçılığının rəqəmsallaşdırılmasının yaratdığı problemlərlə yanaşı açdığı geniş perspektivlərini də göstərmək olar. Bunlara dövlətin müxtəlif idarəetmə orqanlarının istifadə etdiyi informasiya sistemlərinin unifikasiyasını; vergi və yığımlar üzrə dövlət xidmətlərinin əlçatan və rahat rəqəmsal servislərinin olmasını; vergi inzibatçılığının səmərəliliyini yüksəldən və istehsalçıların əmtəələrin irəlilədilməsinə nəzarətlə bağlı çəkdiyi xərclərini azaldan blokçeyn texnologiyaların və smart-müqavilələrin tətbiqini; vergi nizam-intizamının yüksəldilməsini; kölgə iqtisadiyyatı və verginin ödənilməsindən yayınmalarla

mübarizənin güclənməsini; vergi nəzarətinin səmərəliliyinin və şəffaflığının yüksəlməsini; vergitutmada struktur dəyişikliklərini aid etmək olar. [5]

Bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da rəqəmsal texnologiyaların vergi inzibatçılığında tətbiqinə böyük önəm verilir və bu məsələlərlə bağlı dünya forumlarında ölkə nümayəndələri iştirak edirlər. Ötən il Avropadaxili vergi inzibatçılığı təşkilatının (IOTA), vergi inzibatçılığının Amerikaarası mərkəzinin (CIAT) və Portuqaliyanın vergi və gömrük orqanının təşkilatçılığı ilə Lissabonda “elektron iqtisadiyyat” üzrə Vergi Sammiti keçirilmişdir. Burada Avropa, Amerika, Asiya və Afrika ölkələrindən olan 76 vergi orqanı və 26 digər təşkilatlar ilə yanaşı Azərbaycanın nümayəndələri də iştirak etmişdir. Sammit rəqəmsal iqtisadiyyatın vergi aspektlərinə və bu sahədə yeniliklərə həsr edilmişdir.

Bizim ölkədə vergi deklarasiyaları elektron formada həyata keçirilir, elektron vergi hesab-fakturası tətbiq olunur, habelə vergi ödəyicilərinə elektron xidmətlər göstərilir.

Bu gün rəqəmsal iqtisadiyyat iştirakçılarının vergi məsuliyyəti ənənəvi iqtisadiyyatda olduğundan xeyli aşağıdır. Bu səbəbdən də vergi inzibatçılığının gələcək on ildə qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri vergi siyasətinin düzgün formalaşdırılmasıdır. Vergi siyasəti rəqəmsal iqtisadiyyatda baş verən dəyişikliklərə uyğunlaşdırılmalıdır.

Vergi risklərini azaltmaq və dövlətin vergi təhlükəsizliyini təmin etmək üçün hökumət vergi qanunvericiliyində qeyri-aydınlıqları, qeyri-dəqiqliyi və ziddiyyətləri aradan qaldırmağa və ya minimuma endirməyə yönəldilən tədbirləri həyata keçirməli; qanunvericilik aktlarına edilən dəyişikliklərin ekspertizadan keçirməsini təmin etməli; dəyişikliklərin təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyətinə və vergi yükünün kəmiyyətinə təsirini qiymətləndirməlidir.

Azərbaycan Respublikasında vergi inzibatçılığının rəqəmsallaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirilir, burada müasir rəqəmsal alətlər və analitik potensial vardır. Bu rəqəmsal texnologiyaların vergi inzibatçılığına tətbiqini genişləndirməyə imkan verəcəkdir. Son illər ölkədə vergi ödəyicilərinin əməliyyatları üzrə risklərin müəyyən edilməsinə və təhlilinə imkan verən rəqəmsal alətlərdən istifadə edilir.

Vergi sisteminə işin səmərəliliyinin artırılmasına imkan verən və vergi ödəyiciləri ilə qarşılıqlı əlaqəsini daha rahat edən yeni innovativ texnoloji elementlər daxil edilmişdir. Onlar məlumat şəffaflığını artırır, servis imkanlarını təkmilləşdirir və vergi orqanlarının qismində dövlətin vətəndaşlarla dialoqunu asanlaşdırır.

Rəqəmsal iqtisadiyyat verginin rəqibi deyil, partnyoru olmalıdır və vergi inzibatçılığı və vergi orqanlarının tənzimləyici rolu bu prosesin vacib elementi olmalıdır. Vergilərin ucotu və nəzarətin rəqəmsallaşdırılması vergi sisteminin inkişafının prioriteti olmalıdır.

Vergi inzibatçılığı dövlət idarəçiliyi sisteminin vacib həlqəsidir. Onun nəticəli fəaliyyəti ölkənin iqtisadi təhlükəsizliyini, sabitliyini möhkəmləndirir, sosial-iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsinə və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə zəmin yaradır.

Rəqəmsal iqtisadiyyat dövründə iş gərək yeni mütərəqqi mexanizmlərin və vergi alətlərinin tətbiqi, milli vergi inzibatçılığının dünya vergi sisteminə inteqrasiyası hesabına qurulsun. Uçotun, vergi ödənişlərinə nəzarətin tam rəqəmsallaşdırılması, vergi öhdəliklərinə əməl edilməməsi risklərinin təhlilinin intellektual sisteminin tətbiqi vergi inzibatçılığının müasir İT-infrastrukturunun qurulmasını tamamlamağa imkan verir. Vergi ödəyiciləri ilə qarşılıqlı əlaqələrin elektronlaşdırılmasının inkişafı vergi inzibatçılığı proseslərinin maksimal dərəcədə avtomatlaşdırılmasına, inteqrasiya proseslərinin genişlənməsinə, beynəlxalq işgüzar əlaqələrin qurulmasına, ölkələr arasında ticarət münasibətlərinin sadələşdirilməsinə zəmin yaradacaqdır.

Nəticə

Vergi inzibatçılığının rəqəmsallaşdırılmasına mane olan problemlərdən biri də internet əlaqənin həmişə əlçatan olmadığı rayonlarda müasir texnologiyaların əlçatan olmaması, interprovayderlərlə və ixtisaslaşmış səlahiyyətli orqanlarla müqavilələrin bağlanması imkanının olmamasıdır. İnformasiya texnologiyalarının bütövlükdə inkişafı, pulsuz proqram təminatının, pulsuz xidmətlərin və vergitutmada hər bir vergi ödəyicisinin yeni İT-sistemlərdən və servislərdən təcürbədə istifadə edə biləcəyi "pilot proqramların" olması tətbiq olunan sistemlərin səmərəliliyinə əmin olmağa və onların işi ilə əlavə xərc çəkmədən tanış olmağa imkan verəcəkdir.

Azərbaycan Respublikasında vergi inzibatçılığının rəqəmsallaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirilir, burada müasir rəqəmsal alətlər və analitik potensial vardır. Bu rəqəmsal texnologiyaların vergi inzibatçılığına tətbiqini genişləndirməyə imkan verəcəkdir. Son illər ölkədə vergi ödəyicilərinin əməliyyatları üzrə risklərin müəyyən edilməsinə və təhlilinə imkan verən rəqəmsal alətlərdən istifadə edilir. Ölkədə beynəlxalq təcrübəni nəzərə alaraq müasir rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi əsasında vergi inzibatçılığının inkişaf etdirilməsinin yeni istiqamətlərinin potensial imkanları vardır.

Vergi inzibatçılığının səmərəliliyinin artırılmasında vergi auditi işinin təkmilləşdirilməsi və audit xidmətinin az riskli sistem kimi fəaliyyət göstərməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu məqsədlə vergi ödəyiciləri haqqında hüquqi və analitik məlumat bazasının vahid kompüter informasiya sisteminə inteqrasiyası, rəqəmsallaşdırma prosesinin sürətləndirilməsi, səyyar vergi yoxlamaları üçün vergi ödəyicilərinin seçilməsi prosesinin avtomatlaşdırılması və yoxlamanın nəticələrinin xüsusi meyar əsasında qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulur.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir. Bakı şəhəri, 2 fevral 2021-ci il.

2. Чельшева Э.А. "Проблемы и перспективы совершенствования налогового регулирования". Научный вестник Южного института менеджмента. 2016, № 1. С. 33–39.

3. Петухова Р.А. "Развитие международного обмена налоговой информацией в процессе деофшоризации экономики". Промышленная политика в цифровой экономике: проблемы и перспективы (ЭКОПРОМ-2017)

4. Селюков М.В. "Исследование концептуальных положений налоговой политики как базового регулятора налогового механизма". Управленческий учет. 2017, № 4. С. 60–70

5. О.В. Кононенко. "Налогообложение в условиях цифровой экономики: вызовы и перспективы". Вестник института экономических исследований 2020, № 1(17)

Елчин Ариф оглы САЛАХОВ, доц.

Мамедов Сахил Видади оглы
Магистрант Азербайджанский Государственный Аграрный Университет

ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ

Резюме

Динамичное развитие мировых информационных технологий меняет существующие в экономике и государственном управлении отношения. Возникают новые виртуальные бизнес модели, создаются стартапы, опирающиеся на современные технологичные отношения. Трансформируются и налоговые системы, обслуживающие новый бизнес. В такой ситуации большое значение приобретает адаптация существующего налогового администрирования к особенностям цифровой экономики. В статье рассматриваются вопросы цифровизации налогового администрирования. Актуальность рассматриваемой темы обуславливается важностью возникающих в процессе цифровой трансформации экономики вызовов и перспектив для налогообложения. Принимая во внимание важную роль налогов в социально-экономическом развитии страны и улучшении условий жизни населения, решаются такие важные вопросы, как обеспечение их своевременной и полной уплаты, расширение налоговой базы, адаптация обслуживания налогоплательщиков к международным стандартам планируется дальнейшее совершенствование отношений между налоговыми органами и налогоплательщиками.

Ключевые слова: *налоговое администрирование, цифровая экономика, цифровизация, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), интернет, бизнес, налоговая декларация.*

Elchin Arif SALAHOV,
Assoc.prof.

Sahil Vidadi MAMMADOV
Azerbaijan State Agrarian University Magistrate

DIGITIZATION OF TAX ADMINISTRATION

Summary

The dynamic development of information technologies in the world is changing the current relations in the economy and public administration. New virtual business models are emerging, startups based on modern technological solutions are being created. Tax systems following the development of new businesses are also undergoing transformation. In such circumstances, it is of great importance that the existing tax administration adapts to the characteristics of the digital economy. The article considers issues of digitalization of tax administration. The relevance of the discussed topic is determined by the high importance of the implications and perspectives for taxation in the process of digital transformation of the economy. Taking into account the important role of taxes in the socio-economic development of the country and improving the living conditions of the population, important issues such as ensuring their timely and full payment, expanding the tax base, adapting the service to taxpayers to international standards and further improving the relations between tax authorities and taxpayers is planned.

Keywords: *tax administration, digital economy, digitization, information communication technologies (ICT), internet, business, tax declaration.*